

Sporočilo za javnost

“Pametno o konoplji” pomeni vključiti čim več vidikov

Ljubljana, 23. maj 2024 – Slovensko združenje za kronične nenalezljive bolezni in pridružene partnerske organizacije opozarjamo na kompleksnost področja konoplje in s tem povezanih vprašanj na posvetovalnem referendumu. V pobudi “Pametno o konoplji” bomo v času pred referendumom dali prostor različnim vidikom, ki so pogosto prezrti, ampak bi morali vplivati na naše odločanje o prihodnosti družbe, v kateri živimo in bodo živele bodoče generacije. S prehitrimi in nepremišljenimi spremembami bi lahko vplivali ne le na področje zdravja, ampak tudi prometne in socialne varnosti ter duševnega zdravja. Zavzemamo se za sodelovalen in strokoven pristop pri naslavljanju vprašanja ureditve konoplje.

Partnerji pobude “Pametno o konoplji” podpiramo rabo konoplje v medicinske namene, ko za to obstajajo neizpodbitni znanstveni in klinični dokazi s podporo medicinske stroke. To področje je v Sloveniji relativno dobro urejeno, zato je vprašljiva smiselnost referenduma na to temo. Vedno so možne dodatne izboljšave, morda tudi v smeri morebitnega gojenja in predelave konoplje na območju Slovenije, čeprav je zaradi relativno majhnega tržišča takšna ureditev lahko vprašljiva in neracionalna. Po drugi strani **odločno nasprotujemo** legalizaciji gojenja in posedovanja konoplje za omejeno osebno rabo, saj bi s takšno ureditvijo sprožili bistveno več problemov kot rešitev. V državah, kot so nekatere zvezne države ZDA in Kanada, v katerih so sprejeli ohlapnejše ukrepe glede konoplje za

psihoaktivno rabo, je v zadnjem desetletju prišlo do izrazito negativnih trendov in posledic. Popolnoma nobene potrebe ni, da bi v Sloveniji uzakonili omejeno osebno rabo konoplje ali kakorkoli drugače povečevali dostopnost do te droge.

Slovenija je med prvimi leta 1999 dekriminalizirala posest manjše količine katere koli prepovedane droge za enkratno lastno uporabo (33. člen Zakona o proizvodnji in prometu s prepovedanimi drogami). Sodniki za prekrške imajo diskrecijsko pravico, da na podlagi dejstev in okoliščin odločajo o ukrepanju ali neukrepanju zoper morebitnega kršitelja zakona, na primer, če ta prostovoljno vstopi v program zdravljenja uporabnikov prepovedanih drog ali socialnovarstvene programe, ki jih potrdi pristojno ministrstvo. V naši koaliciji nevladnih organizacij nasprotujemo kakršni koli kriminalizaciji in stigmatizaciji uporabnikov konoplje in drugih prepovedanih drog. Prepričani smo, da bi bistveno boljše učinke dosegli z alternativnimi oblikami kaznovanja (tj. brez vključevanja policije in pravosodnih organov) ali celo brez kakršnega koli kaznovanja (npr. administrativnega ali finančnega) za posest manjših količin prepovedane droge za osebno rabo. Zagovarjamo strokovno obravnavo vsakega posameznega primera s strani lokalnih pristojnih strokovnih ustanov in strokovnjakov različnih profilov, kot to uspešno počnejo na Portugalskem.

Matej Košir, direktor Inštituta UTRIP, dodaja: *“Ni smiselno sprejeti politike, ki bi lahko povzročila več škode kot koristi. Skupaj moramo poiskati rešitve, ki temeljijo na znanstvenih dognanjih in uspešnih praksah drugih držav, ter se izogniti pasti prehitre legalizacije, ki bi lahko imela dolgoročne negativne posledice za našo družbo.”*

“Komerencializacija konoplje je po vsem svetu povzročila katastrofo na področju javnega zdravja in varnosti, saj je omogočila meteorski vzpon plenilske industrije, ki svoj dobiček gradi na spodbujanju zasvojenosti. V državah, ki so sprostile zakone o konoplji (zlasti za psihoaktivno rabo), se je povečalo število težav z duševnim zdravjem, kar ni presenetljivo, saj vemo, da pri uporabnikih današnje marihuane z visoko jakostjo THC obstaja petkrat večja verjetnost za razvoj shizofrenije ali psihoze. V Združenih državah Amerike je legalizacija med drugim povečala število smrtnih žrtev v prometu, število obiskov urgentnih oddelkov zaradi marihuane, klicev v center za zastrupitve in motenj zaradi rabe konoplje. Ni razloga za domnevo, da plenilska industrija, ki je svoj posel zgradila na zasvojenosti nove generacije uporabnikov škodljivih drog, tega ne bo storila tudi v Sloveniji,” je dejal **dr. Kevin A. Sabet**, predsednik organizacije Smart Approaches to Marijuana (SAM) in nekdanji svetovalec treh ameriških predsednikov za politiko na področju drog.

Tudi na področju prometne varnosti se, kot navaja **David Razboršek**, direktor Zavoda Vozim, pojavljajo izzivi: *“Z vidika zagotavljanja prometne varnosti ne smemo dovoliti sproščanja trga in legalizacije uporabe marihuane v osebne namene, saj marihuana vpliva na vsa področja, povezana z vožnjo – negativno, seveda. Zmanjšuje koordinacijo, odzivni čas, spreminja percepcijo, presojo in koncentracijo ter povečuje verjetnost za prometno nesrečo. Vozniki pod vplivom marihuane imajo 25-krat večjo verjetnost za povzročitev prometne nesreče¹. V večini držav, v katerih so legalizirali uporabo marihuane, je prišlo do povečanega števila voznikov pod njenim vplivom ter s tem povezanih prometnih nesreč. Še do slabših rezultatov je prišlo po komercializaciji trga marihuane. V Kanadi je prišlo do 475-odstotnega povečanega števila prometnih nesreč s telesnimi poškodbami². To predstavlja veliko nevarnost za vse udeležence v prometu. V primeru alkohola se zavedamo, da vožnja in alkohol ne gresta skupaj, kljub temu pa veliko ljudi vozi pod njegovim vplivom. Pri konoplji pa bo treba to zavedanje šele zgraditi, kar je dolga pot. Hkrati*

¹ <https://www.farrin.com/blog/driving-high-what-marijuana-car-accident-statistics-teach-us/>

² Po podatkih raziskave, ki so jo izvedli na Univerzi v Ottawi, se je število prometnih poškodb od legalizacije konoplje leta 2018 povečalo za 475 odstotkov – študija je bila objavljena septembra 2023 v reviji JAMA Network Open: <https://jamanetwork.com/journals/jamanetworkopen/fullarticle/280896>

pa so procesi nadzora težje izvedljivi in dražji ter predstavljajo dodaten izziv za organe nadzora. Na tem referendumu tudi izbiramo, po kakšni poti želimo iti. Mi zagotovo želimo po poti zdrave družbe, zdravih otrok in mladostnikov ter družbe, ki skrbi, da je prometna varnost ena od ključnih vrednot. Če si želimo to, obkrožimo proti.”

Na dogodku je **Anita Grbić**, predsednica Društva UP za pomoč zasvojenecem in njihovim svojcem Slovenije, predstavila osebno izkušnjo in izkušnjo društva. “Splošna javnost (z izjemo tistih, ki se spoprijemajo s težavo zasvojenosti) pogosto spregleda negativne učinke uporabe marihuane, predvsem med mladostniki. Pri delu v programih društva UP opazimo, da gre za najpogostejše uporabljeno prepovedano drogo med mladimi, da so med najpogostejšimi negativnimi učinki upad koncentracije in spomina, dezorientiranost, upad motivacije za delo, aktivnosti in posledično šolskega uspeha, ter tudi prepirljivost in agresivnost. Mnogokrat so prisotne halucinacije, redkeje celo začasne psihoze. Čeprav mladi pričajo o tem, da drogo izberejo kot mehanizem spoprijemanja s težavami, npr. da bi poskusili z drogo lajšati simptome tesnobe ali depresije, je učinek ravno nasproten. Ko učinek droge popusti, so uporabniki bolj anksiozni kot pred uporabo. To pa sproži cikel, ki vodi v povečano uporabo marihuane. Pomembna informacija je tudi ta, da je pri največ primerih zasvojenosti s prepovedanimi drogami konoplja vstopna, torej prva droga.”

“Mladi si želimo vključujočo in svobodno družbo, v kateri vsak prispeva svoj del. Naredili smo velik korak pri ozaveščanju o duševnem zdravju in normalizaciji iskanja pomoči. Legalizacija konoplje ogroža ta napredek, saj bi večja dostopnost povečala duševne težave med mladimi. Mnogi že zdaj trpijo brez dostopa do potrebne pomoči, predvsem zaradi finančnih ovir. Konopljo nekateri zmotno vidijo kot orodje za samozdravljenje, ki pa dolgoročno škoduje duševnemu zdravju in pogloblja socialne razlike. Ponosni smo na slovensko kulturno sceno in dosežke mladih. Vendar legalizacija konoplje sledi poti potrošniških sistemov, ki povzročajo podnebno krizo, stres in osamljenost.

Pametno o konoplji.

Pobuda za strokoven
in sodelovalen pristop.

Prometna
ne(varnost).

Konoplja prinaša nove zasvojenosti in zdravstvene stroške, kar ni prava pot do svobode. Veliko nezdravih substanc se uporablja zaradi družbenega pritiska, ne svobodne izbire. Če lahko z zakoni, ki prepovedujejo konopljo, preprečimo zasvojenost in ohranimo svobodo mladih, taka zakonodaja služi svojemu namenu,” je povedala **Julija Vita Glas**, strokovna sodelavka Mladinske zveze Brez izgovora Slovenija.

V sklopu pobude Pametno o konoplji bomo dali prostor tudi drugim strokovnjakom na posvetu: **Znana in nepoznana tveganja ter učinki konoplje**, ki bo potekal 28. 5. 2024 ob 10.00 v Dvorani SMELT. Več o dogodku in prijava nanj na <https://sncda.si/>.

Za več informacij: konoplja.info

Za dodatne informacije in pojasnila smo vam na voljo na telefonski številki **031 880 520** (Matej Košir) ali e-poštnem naslovu info@sncda.si.

Franc Zalar, predsednik zKNB in podpredsednik Društva za zdravje srca in ožilja

Matej Košir, direktor Inštituta Utrip in vodja mreže Preventivna platforma

David Razboršek, direktor Zavoda Vozim

Manca Kozlovič, predsednica Mladinske zveze Brez izgovora Slovenija

mag. Nataša Jan, direktorica Društva za zdravje srca in ožilja Slovenije

Neža Polh, generalna sekretarka Slovenske zveze za javno zdravje, okolje in tobačno kontrolo (SZOTK)

Tomaž Gorenc, direktor Inštituta za zdravje in okolje (IZO)